

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Infrastructuur en Waterstaat
De heer B. Madlener
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 22 oktober 2024

betreft Vragen naar aanleiding van het Jaarplan 2025 van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)

ons kenmerk 175765.01U

Geachte heer Madlener,

De vaste commissie voor Infrastructuur & Waterstaat / Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (I&W/VRO) heeft met belangstelling kennisgenomen van het Jaarplan 2025 van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). U hebt dit Jaarplan, mede namens de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, bij brief van 17 september 2024 aan de Kamer aangeboden.¹ Het aangeboden stuk is voor de leden van de fractie van de **BBB** aanleiding om een aantal vragen aan u voor te leggen. Ook de leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, D66, SP, ChristenUnie, PvdD** en **OPNL** wensen gezamenlijk een aantal vragen te stellen. De leden van de fractie van de **BBB** sluiten zich graag aan bij de hiervoor door genoemde leden gestelde gezamenlijke vragen 9, 10, 14, 15, 16, 17 en 24.

Vragen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de **BBB**-fractie hebben het Jaarplan van de ILT met belangstelling gelezen. Het leidt bij hen tot de volgende vragen.

1. Wie bepaalt het Jaarplan van de ILT en de accenten die daarin worden gelegd?
2. De ILT-organisatie moet volgens het Jaarplan 'wendbaarder' worden en hieraan wordt ook het komende jaar gewerkt. Op deze wijze kan de organisatie sneller inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Wat wordt hiermee precies bedoeld? Op welke wijze wordt hieraan gewerkt? Kan dit worden toegelicht aan de hand van voorbeelden?
3. Er wordt meer gewerkt met Artificial intelligence (AI). Er is bijvoorbeeld sprake van een risicomodel voor de binnenvaart met behulp van AI. Is de regering zich voldoende bewust van de risico's van een dergelijke aanpak? Graag ontvangen de leden van de BBB-fractie een toelichting.
4. Op pagina 26 van het Jaarplan staat, in een passage over cybersecurity en fysieke veiligheid, dat als gevolg van het groeiend aantal Europese en Nederlandse wetten het aantal

¹ Kamerstukken I 2024/25, 36 600 XII, A.

datum 22 oktober 2024

ons kenmerk 175765.01U

blad 2

ondertoezichtstaanden is gegroeid van 45 naar 1850.² Dat lijkt de leden van de BBB-fractie een zorgelijke ontwikkeling. In welke periode heeft deze stijging plaatsgevonden? Wat houdt 'onder toezicht staan' in dit geval precies in? Wat betekent dit voor de ondertoezichtstaanden?

Op dezelfde pagina staat dat de Autoriteit woningcorporaties (Aw), die is ondergebracht bij de ILT, op aanvraag zienswijzen geeft over de geschiktheid van toezichthouders in de corporatiesector. De ILT valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Infrastructuur en Waterstaat, maar de Aw valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. De leden van de BBB-fractie stellen het daarom op prijs als de volgende vragen mede namens laatstgenoemde minister beantwoord kunnen worden.

De Aw houdt toezicht in het kader van de wetten met betrekking tot de volkshuisvesting. Een van de taken van de Aw is, zo meldt ook het Jaarplan, het beoordelen van het intern toezicht bij woningcorporaties. De Aw toetst hiertoe de geschiktheid en betrouwbaarheid van interne toezichthouders (leden van de Raad van Commissarissen). Steeds vaker blijkt volgens de leden van de BBB-fractie dat bij de invulling van deze taak de Aw niet beschikt over een toereikend wettelijk kader en derhalve uitgaat van eigen handreikingen, waarmee de Aw invulling geeft aan haar eigen interpretatie van wet- en regelgeving. Regelmatig vormt ophef in de media de aanleiding, zo menen de leden van de BBB-fractie. Dit was onder meer het geval bij het eigen vastgoedbezit van interne toezichthouders. Uit het werkveld bereiken de leden van de BBB-fractie regelmatig berichten dat de Aw zichzelf een verregaande en onbegrensde bevoegdheid toeschrijft, die niet gestoeld is op concrete wet- en regelgeving of die de bedoeling van de wetgever niet weerspiegelt. Dit leidt naar het oordeel van deze leden tot inefficiënte inzet van overheidspersoneel en het vertrek van (wellicht) geschikte toezichthouders en bestuurders uit de sector volkshuisvesting. Ook zijn er deze leden gevallen bekend waarin er bij de Aw mogelijk sprake is van politieke sturing bij de beoordeling van interne toezichthouders. Dit lijkt de leden van de BBB-fractie een onwenselijke invulling van de taken van de Aw. Daarom stellen zij de volgende vragen:

5. Als in het Jaarplan staat dat de Aw op aanvraag zienswijzen geeft over de geschiktheid van toezichthouders in de corporatiesector, is dit dan enkel op aanvraag of is het een wettelijke verplichting? Wie bepaalt de regels op basis waarvan dit wordt beoordeeld?
6. Hoe beoordeelt de regering het functioneren van de Aw?
7. Hoe legt de Aw verantwoording af aan de politiek verantwoordelijke minister?
8. Is de regering, gelet op de bovengenoemde en andere signalen, bereid een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar het functioneren van de Aw?

Vragen van de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, D66, SP, ChristenUnie, PvdD en OPNL

In het Jaarplan 2025 van de ILT worden onder meer prioriteiten aangegeven, zo stellen de leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, D66, SP, ChristenUnie, PvdD** en **OPNL** vast:

² Kamerstukken I 2024/25, 36 600 XII, A, bijlage, p. 26.

datum 22 oktober 2024

ons kenmerk 175765.01U

blad 3

*"Zo werken we verder aan het verbeteren van het stelsel van toezicht, vergunningverlening en handhaving milieu en helpen we de omgevingsdiensten hun werk beter te doen."*³

In de voornemens van de ILT voor volgend jaar wordt de lijn doorgezet om het VTH-stelsel verder te verbeteren in samenwerking met de uitvoerende partijen. In de Begroting van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat 2025 zijn de structurele extra middelen van 18 miljoen, die waren bedoeld voor het versterkingsprogramma VTH, echter komen te vervallen, evenals de 6 miljoen voor een versterkte aanpak van milieucriminaliteit bij de ILT en de uitvoeringspartijen. Dit leidt bij de leden van de genoemde fracties tot de volgende vragen:

1. Waarom zijn de extra middelen voor het VTH-stelsel en de aanpak van milieucriminaliteit geschrapt? Wanneer is hiertoe besloten en wat was de concrete aanleiding?
2. Wat was de aanvankelijke motivatie voor de extra middelen toen hierover werd besloten? En kan worden aangetoond waarom deze argumentatie inmiddels niet meer van toepassing is?
3. Hoe verhouden deze bezuinigingen zich tot de conclusies en aanbevelingen van de commissie-Van Aartsen, waarin juist de noodzaak van investeringen in het VTH stelsel wordt bepleit?
4. Wat is de impact van het verdwijnen van deze middelen op de verwachtingen, taken en uitvoeringspraktijk van de ILT en uitvoerende partijen? Kan daarbij expliciet worden ingegaan op de taken en kennis bij omgevingsdiensten?
5. Kan worden aangegeven welke taken worden geschrapt of, wanneer daar geen sprake van is, welke taken dan tot posterioriteit worden gemaakt?
6. Zijn er gevolgen van het verdwijnen van deze middelen voor het Jaarplan 2025 van de ILT?
7. Kan de regering reflecteren op het artikel 'Personeelstekort en gebrekkige kwaliteit bij omgevingsdiensten'?⁴
8. Welke stappen worden gezet de omgevingsdiensten, als onderdeel van het VTH-stelsel, op niveau te brengen? Kan de regering aangeven of de financiering voldoende is om de taken op niveau uit te voeren?
9. Welke bijdrage wordt door de ILT geleverd als het gaat om het hebben van voldoende kennis over gevaarlijke stoffen?
10. In het Jaarplan wordt gesproken over het richten op maatschappelijke risico's en de scherpe keuzes wat wel en wat niet. Welke risico's worden niet onderzocht en welke worden niet strafrechtelijk vervolgd? Waar ligt de grens?

De ILT heeft haar Inlichtingen- en Opsporingsdienst (ILT-IOD) versterkt. De ILT-IOD voert onder leiding van het Functioneel Parket (FP) van het Openbaar Ministerie (OM) strafrechtelijke onderzoeken naar complexe of georganiseerde (inter)nationale milieucriminaliteit uit. De huidige prioriteiten zijn grensoverschrijdende afvalstromen, ernstige bodemvervuiling, zeer zorgwekkende stoffen en fraude bij woningcorporaties. De ILT-IOD werkt nauw samen met zijn partners in het buitenland.

11. De leden van de genoemde fracties ontvangen graag een overzicht van de verschillende onderzoeken, de resultaten en de strafrechtelijke uitspraken.

³ Jaarplan 2025, p. 4.

⁴ [Personeelstekort en gebrekkige kwaliteit bij omgevingsdiensten | NPO Radio 1](#)

datum 22 oktober 2024

ons kenmerk 175765.01U

blad 4

De REACH-verordening⁵ biedt een wettelijk kader voor het gebruik van chemische stoffen om risico's voor mens en milieu te verlagen. Daarover hebben deze leden de volgende vragen.

12. Op welke wijze gaat de ILT hierop toezien en handhave, en aan welke sancties wordt hierbij gedacht?
13. Hoe gaat de ILT handhaven op onwenselijke lozingen en uitstoot van schadelijke stoffen in bodem, water en lucht, en welke consequenties heeft het gebruik van verboden gewasbeschermingsmiddelen op het in de handel brengen van de producten waarop deze middelen zijn gebruikt?

Veel van de controle op het voorkomen van uitstoot concentreert zich op nul uit de pijp. Er zijn echter ook voorbeelden waarbij uitstoot via de poort gaat (de verzadigde koolstoffilters van Chemours die via de poort naar een verbrandingsinstallatie in België gingen om aldaar uitstoot te veroorzaken die in Dordrecht verboden was) of dezelfde stoffen die via de poort op de plank bij winkels de uitstoot via consumentengebruik veroorzaken (via antiaanbakpannen, spray om schoenen en kleding waterdicht te maken enzovoorts).

14. Welk beleid is in voorbereiding om nul uit de pijp én nul uit de poort te bewerkstelligen?

Tijdens de deskundigenbijeenkomst in de Eerste Kamer over waterkwaliteit vertelde de vertegenwoordiger van Vewin over drinkwaterbedrijven die vervuiling uit water filteren (PFAS, medicijnresten en nog veel meer) en die dit vervolgens als reststroom terug op het oppervlaktewater brengen omdat zij niet de oorzaak van de vervuiling zijn en geen taak hebben om de vervuiling blijvend uit het systeem te reinigen.⁶ Drinkwaterbedrijven zouden de vervuiling veel liever permanent uit het milieu halen, maar kunnen dat niet zonder hulp.

15. Op welke wijze is verbetering van de waterkwaliteit met behulp van drinkwaterbedrijven die verontreiniging permanent uit water verwijderen komend jaar onderdeel van de prioriteiten en op welke wijze gaat de regering helpen?

De afgegeven lozingsvergunningen aan (industriële) bedrijven zorgen voor een aantasting van (drink)water, schone lucht en een schoon leefmilieu. Provincies vragen al jaren om een afdwingbare revisievergunning om uitstootvergunningen die lang geleden afgegeven zijn te kunnen herzien, tot nu toe tevergeefs.

16. In hoeverre staat het terugdringen van uitstoot met een afdwingbare revisievergunning op het netvlies bij de ILT en bij de regering?

De ILT houdt toezicht op recycling van elektronische apparaten (Stichting OPEN regelt dit namens haar). Bedrijven moeten 65% inzameling behalen, maar halen amper 45%. Hierdoor worden miljoenen euro's voor de recycling niet gebruikt, wat in mindering wordt gebracht op de bijdrage die

⁵ Registratie, Evaluatie, Autorisatie en restrictie van Chemische stoffen. Verordening (EG) Nr. 1272/2008.

⁶ Zie Kamerstukken 2023/24, 31 710, G. Zie tevens Kamerstukken 2023/24, 31 710, E.

datum 22 oktober 2024

ons kenmerk 175765.01U

blad 5

bedrijven moeten doen per verkocht product. Zodoende is er een prijsprikkel om minder te recyclen omdat de kosten voor het bedrijf dan lager worden. De afvalbeheerbijdrage voor bijvoorbeeld warmtepompen is van 9 cent naar 1,5 cent per kilo gegaan.⁷ Een vergelijkbare verkeerde prikkel bestaat bij niet ingeleverd statiegeld. Dat kan de frisdrankindustrie inzetten om kosten te dekken die zij anders zelf moest betalen.

17. Welke inzet wordt er gepleegd om dergelijke onwenselijke prikkels, die recycling tegenhouden, te stoppen?

De ILT heeft als doel het toezicht op varend ontgassen te verbeteren. Een van de problemen hierbij is het ontbreken van installaties waar tanks veilig schoongemaakt kunnen worden. De kosten worden bovendien vaak afgewend op de schipper in plaats van op de eigenaar van de lading. Niet alleen bij ontgassen is het een probleem dat de resten van een lading het milieu verontreinigen, ook bij tankwagens is dit een probleem.⁸ Bij tankwagens wordt er daarnaast nog wel eens onvolledig melding gemaakt van de inhoud van een tank bij de reinigingslocatie, waardoor chemicaliën in het riool of de leefomgeving terechtkomen.

18. Hoe is het toezicht op de eigenaar van een lading en diens verantwoordelijkheid om deze bij zowel tankwagens als schepen volledig uit een ruim of tank te verwijderen, geregeld?
19. Op welke wijze gaat de ILT op varend ontgassen toezien (een nieuwe taak) en handhaven, en aan welke sancties wordt hierbij gedacht?

Varend ontgassen vindt voor een deel plaats omdat er telkens andere stoffen in een schip vervoerd worden.

20. Welke inzet wordt er gepleegd om schepen (en tankwagens) meer *dedicated* voor één stof in te zetten in plaats van deze telkens te moeten reinigen voor een nieuwe stof?
21. Welke fysieke controle zal er ingezet worden om te controleren of de vrachttransportinformatie klopt en er wordt voldaan aan de hiervoor geldende regels met betrekking tot de veiligheid?
22. Welke stappen heeft de ILT genomen als het gaat om de veiligheid op rangeerterreinen. Daarbij merken deze leden op dat ProRail op de vijf rangeerterreinen in het Rijnmondgebied inmiddels maar liefst 34 keer een handhavingsbeschikking heeft gekregen.

Het is de leden van de genoemde fracties ter ore gekomen dat er een massaclaim van agrariërs tegen drinkwaterbedrijven in voorbereiding is vanwege het effect op het grondwaterpeil van drinkwaterwinning en het effect hiervan op de oogst.⁹

23. Welk gevaar vormt de massaclaim voor de drinkwaterleveringszekerheid, zowel qua financiële robuustheid van de drinkwaterbedrijven als de implicaties die dit in de toekomst heeft voor drinkwaterwinning?

⁷ Zie hiervoor een artikel in het Financieel Dagblad van 2 oktober 2024.

⁸ Bron: NRC 23 september 2024, podcast.

⁹ [1.400 agrariërs steunen massaclaim tegen drinkwaterbedrijven \(h2owaternetwerk.nl\)](https://www.1400.nl/1400-agrariers-steunen-massaclaim-tegen-drinkwaterbedrijven-h2owaternetwerk.nl).

datum 22 oktober 2024

ons kenmerk 175765.01U

blad 6

24. Welke samenhang is er op dit moment tussen het verlenen van vergunningen voor bedrijven die een grote drinkwatervraag hebben¹⁰ en het feit dat de drinkwatervoorziening onder druk staat¹¹?

Gezien de rol van de ILT bij het toezicht op het Bouwbesluit leggen de leden van de genoemde fracties graag een alarmerende casus uit Zwijndrecht voor. In Zwijndrecht staan relatief veel betaalbare (goedkope) huurwoningen. Vele hiervan zijn in slechtere staat dan – zo stelt het gemeentebestuur – te verantwoorden is als veilig en gezond huis. Nu vraagt de woningcorporatie een uitzondering op het Bouwbesluit bij de renovatie van deze meest betaalbare woningen. In het kort: de goedkoopste woningen mogen wat de corporatie betreft slechter zijn dan het Bouwbesluit eist bij gerenoveerde woningen, de allerarmsten en meest kwetsbaren zouden dan in slechte en ongezonde woningen blijven wonen.

25. Op welke wijze voorkomt de ILT dat gerenoveerde of nieuwgebouwde woningen niet aan het Bouwbesluit voldoen?

De leden van de vaste commissie voor Infrastructuur & Waterstaat / Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Drs. E. Kemperman MBA

Voorzitter van de vaste commissie voor Infrastructuur & Waterstaat / Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

¹⁰ Zoals [Is een Griekse yoghurtfabriek 2,5 miljoen liter drinkwater per dag waard in tijden van schaarste? 'Hier krijgt het kabinet nog last van' | de Volkskrant](#)

¹¹ Zie [Drinkwateragenda 2024 -2025: Vandaag actie nodig voor de toekomst van ons drinkwater - Vewin](#)